І в'ужому научайтесь,
й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: 'Svoboda', 81-83 Grand St., Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXIV. Ч. 240. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 13-го ГРУДНЯ 1957 ЦЕНТІВ 5 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, DECEMBER 13, 1957 No. 240. VOL. LXIV.

ПІСЛЯ КОНФЕРЕНЦІЇ З ПРЕЗИДЕНТОМ І РАДОЮ БЕЗПЕКИ ДОЛЛЕС ВИЇХАВ ДО ПАРИЖУ

Вашингтон. — Закінчивши підготові праці і консультації з Адлесом Стівенсоном, державний секретар Джан Фостер Доллес відбув в середу дня 11 грудня ще конференцію з през. Айзенгавером і в четвер ранком останню нараду з Радою Державної Безпеки. Темою конференції і цієї останньої наради мали бути труднощі, зв'язані із деякими спротивом держав НАТО проти американської пропозиції озброїти членів НАТО далекосяжними ракетами й атомовою зброєю. Негайно після конференції з Радою Безпеки, Доллес виїхав до Парижу, де в середу почалися вже дводенні наради Мілітарної Комісії НАТО, присвячені теж справі озброєння держав НАТО далекосяжними ракетами і деякими родами атомових і водневих бомб і стрілен. Разом із Доллесом виїхала до Парижу теж частина членів американської делеґації. Президент виїжджає туди в п'ятницю увечорі і тоді виїде решта членів делеґації. В політичних колах вважають, що головною проблемою під час паризької наради прем'єрів держав НАТО буде саме згадана американська пропозиція в справі далекосяжних ракет, зокрема справа узгіднення цієї американської мілітарної помочі з суверенністю окремих держав і їхньою згодою чи непогодженням на вставлення запасів цих модерних родів зброї на їхній території. Американські військовики побоюються, що право вета окремих держав щодо застосування чи незастосування далекосяжних ракет та атомових і водневих стрілен, висловлене такою чи іншою державою в останній хвилині, може спаралізувати всю систему оборони. Проти американської пропозиції мали висловитися досі Данія і Норвеґія, не знаючи на те, що вони вже вишколюють у ЗДА своїх вояків в орудуванні цими новими родами зброї.

У зв'язку з від'їздом Доллеса до Парижу, у Вашингтоні проголошено вже повний склад американської делеґації. Крім Президента, Доллеса, МекЕлроя, Андерсона і Стравса візьмуть участь в паризькій конференції ще такі співробітники окремих секретарств: А. Ґ. Бердінґ, асистент державного секретаря для публічних справ, В. Р. Бирджес, репрезентант ЗДА в Раді НАТО, Т. Б. Каврен, заступник секретаря скарбу для міжнародних фінансових справ, Ф. К. Кров, спеціальний асистент державного секретаря, Р. Катлер, спеціяльний асистент Президента для справ державної безпеки, Д. С. Даглес Діллон, заступник державного підсекретаря для економічних справ, С. Бирк Елбрик, асистент державного секретаря для европейських справ, ген. А. Ґудпастер, секретар Білого Дому, Дж. С. Гаґерті, пресовий секретар Президента, А. Говтон, амбасадор ЗДА до Франції, Дж. Р. Кілліян, спеціяльний дорадник Президента для науки і технології, ген. Л. В. Джансон, репрезентант ЗДА у військовій комісії НАТО, Д. А. Кворлс, заступник секретаря оборони, М. Д. Спраґ, асистент секретаря оборони для справ міжнародної безпеки і ген. Н. Ф. Твайнінг, голова об'єднаних шефів штабів.

Армія плянує вистрелити 80-цалевий штучний місяць

Вашингтон. — Команда армії виявила, що плянує на початку 1958 року вистрелити штучний місяць 80 цалів завдовжки. Цей сателіт мають вистрелити при допомозі чотирьох керованих ракет типу „Юпітер". Самий сателіт буде в формі циліндра з гострим кінцем, і буде мати малу ракету, завданням якої буде приспішити кружляння штучного місяця довкола Землі зі швидкістю 18,000 миль на годину. Штучний сателіт армії не відорветься від четвертої ракети, як це плянує фльота, штучний місяць якої має відорватися від третьої останньої ракети, і самостійно кружляти довкола Землі. Тому теж сателіт армії є більший від штучного місяця фльоти, яка випускає свого сателіта при допомозі трьох ракет типу „Венґард." Сателіт фльоти в діяметрі має 21.5 цаля і важить 20 фунтів. Армія хоче випередити фльоту, яка свій науковий сателіт хоче випустити аж в березні 1958 року.

ЗДА вишлють керовані ракети до Европи аж вліті 1958 року

Вашингтон. — З урядових кол повідомляють, що ЗДА почнуть висилати керовані ракети короткого засягу до европейських своїх союзників не в січні, як про це давніше повідомлялось, тільки аж в літі 1958 року. Цих ракет мають вислати на суму 500,000,000 долярів, згідно з програмою про модернізацію збройних сил держав Північно-Атлянтійського Пакту (НАТО). Тепер повідомляють, що керовані ракети „Шляхетний Джан" будуть готові вліті найближчого року, а керовані ракети „Ніке" аж восени того ж року. В цьому повідомленні не сказано, коли будуть готові до висилки керовані ракети „Матадор". Всі ті ракети можуть мати і атомові набої. „Шляхетний Джан" можна вистрелювати з гармат на віддаль 20 миль, „Ніке" — це протилетунська зброя, „Матадор" — це керована ракета з засягом 600 миль. Ці керовані ракети дістануть такі держави: Данія, Норвегія, Туреччина, Бельгія, Італія, Західня Німеччина, а також Велика Британія.

М. А. ЛІВИЦЬКИЙ ВІДВІДАВ УНС І „СВОБОДУ"

Микола Лівицький

Микола Андрійович Лівицький, голова Виконного Органу Української Національної Ради та керівник його ресорту зовнішніх справ, відвідав в середу, 11-го грудня, Український Народний Союз та „Свободу" в їх приміщеннях в Джерзі Ситі. М. Лівицький, як уже інформовано, приїхав до Ню Йорку 4-го грудня на 4-місячні відвідини цієї країни і Канади, маючи в пляні нав'язати персональні зв'язки та виступити з доповідями в українських громадах. Перший його публічний виступ на американсько-українському терені відбудеться в найближчому неділю, 15-го грудня, о год. 6-ій вечорі в залі Джунійор Гайскул при евеню „Б", де він доповідатиме про сучасне міжнародне становище і українську визвольну акцію. Оглянувши приміщення головної канцелярії УНС та В-ва „Свобода", п. М. А. Лівицький, разом з проф. В. К. Приходьком, у товаристві якого відвідав ці інституції, був гостем на обіді та мав довшу розмову з гол. предсідником УНС п. Д. Галичином, гол. касиром п. Р. Слободяном та членами Редакції „Свободи", інформуючи їх про свою працю і пляни та обмінюючись думками в актуальних справах. П. М. Лівицький живо інтересувався працею і потенціялом американських українців взагалі й інституцій, що їх відвідав, зокрема. 18-го грудня п. М. А. Лівицький побуватиме у Вашингтоні, після чого відвідає українські громади у Філядельфії, Шикаго, Мінеаполіс, Дітройті та інших містах.

АФП - КІО ПРОТИ ЗАМОРОЖУВАННЯ РОБІТНИЧИХ ПЛАТЕНЬ

МІНІ СКЕПТИЧНО СТАВИТЬСЯ ДО УРЯДОВОГО РОБІТНИЧОГО ЗАКОНОПРОЄКТУ

Атлантик Сіті, Н. Дж. — Конвенція Американської Федерації Праці-Конгресу Індустріяльних Організацій висловилася одноголосно проти пропозиції голови спілки біднодільних робітників Ричарда Грея, щоб в 1958 році заморозити заробітні платні і не домагатися збільшення заробітків, щоб тим способом припинити інфляцію доляра. АФП-КІО заявили, що робітництво „зі щирого серця буде співпрацювати з усіми іншими чинниками в ділянці оборони країни", але одночасно ствердили, що вони не бачать потреби, щоб обмежувати в будь-який спосіб „економічну волю". Конвенція підтримала голову Об'єднаних Автомобільних Робітників Волтера П. Рутера, який вже давніше заявив був, що в переговорах про контракти з автовими підприємцями домагатиметься збільшення заробітних платень і зменшення годин праці. Спілка Автомобільних Робітників відбуде свою надзвичайну конвенцію в січні 1958 року в Дітройті, де буде обговорювати справу переговорів про відновлення контрактів 700,000 робітників в автомобільній промисловості з 5-ма більшими автовими фірмами. Рутер виголосив довгу промову, в якій аналізував економіку країни. Він ствердив, що економіка цієї країни находиться в критичній ситуації, бо збільшується число безробітних, продовжується інфляція валюти, зменшується купівна сила населення. „Находимося в клопітливому стані, бо підприємці забирають для себе більшу частину прибутків, які дає наша економіка". Внаслідок цього ми не можемо працювати в такому темпі, щоб конкурувати з нашими ворогами, казав Рутер.

Рутер твердить, що треба збільшити заробітні платні робітників, бо тим способом зросте купівельна сила широких кол населення, а це спричиниться до пожвавлення в торгівлі і в продукції товарів. Рутер заперечив, щоб його спілка старалася використати положення та діяти в некористь економіки країни. — Голова АФП-КІО Джордж Міні критично поставився до урядового робітничого законопроєкту. Міні сказав, що належно оцінить урядовий законопроєкт можна буде аж тоді, коли буде відомий повний його текст. На думку Міні, Конгрес повинен ухвалити такий закон, який унеможливлював би надуживання добродійними фондами робітничих організацій, без огляду на те, чи ними керують затруднені чи працедавці. Конвенція АФП-КІО прийняла одноголосно резолюцію, в якій ствердила, що зорганізоване робітництво буде противитися такому робітничому законові, який під покришкою боротьби проти фінансових зловживань хотів би знищити робітничі професійні організації.

Джансон домагається скінчити з 40-годинним днем праці

Вексегечі, Тексас. — Провідник республіканської більшости в Сенаті і голова Сенатської Підкомісії Готовости сенатор Линдон Б. Джансон промовляв на прийнятті цивілізаторів і сказав, що ЗДА мусять скасувати 40-годинний день праці, якщо ця країна хоче випередити СССР в продукції керованих ракет. Сенатор Джансон твердив, що „як довго конче країна необхідність, конче треба збільшити число годин праці, як це було під час воєнної мобілізації." Він казав, що знає про непопулярність своєї думки в цій країні, яка призвичаєна до повної мобілізації тільки під час війни, але все ж таки вважає, що необхідно збільшити за тим, щоб збільшити число годин праці тим робітникам, які працюють при продукції керованих ракет. Сенатор не сказав, чи за надгодинні години робітники мали б діставати звичайну чи збільшену платню, чи повинні працювати довший час без жадної винагороди. — Пропозиція сен. Джансона негайно викликала спротив зорганізованого робітництва, якого делегати перебувають на Конвенції АФП-КІО в Атлантик Сіті, Н. Дж. Голова спілки сталеварів Дейвід МекДоналд заявив, що зовсім не треба збільшувати числа годин праці, а голова Спілки автомобільних робітників В. П. Рутер сказав, що сен. Джансон повинен подумати, яким способом дати працю тим безробітним, які недавно втратили працю в летунській промислі. Сен. Джансон сказав: „Або ми затиснемо пояс коло наших станів, або комуністи затиснуть петлю коло наших горлянок." Джансон виявив, що він думає про збільшення годин праці тільки тим робітникам, які працюють при ракетах.

Пірсон рекомендує „розмови" з Совєтами

Осльо. — Нагороджений мировою нагородою Нобеля колишній канадійський секретар (міністер) закордонних справ Лестер Пірсон, приїхавши для одержання тієї нагороди до Осльо, виголосив в тамошньому університеті лекцію, в якій аналізував нинішні міжнародні відносини та від себе поручав „розмови" між З'єдиненими Державами і Совєтським Союзом. Він нарікав на „сліпий кут" в якій зайшла тепер холодна війна й однаково засуджував пусті заклики совєтських правителів до „коегзистенції", як принципово - негативне становище Вашингтону, який відмовляється від розмов з большевиками, поки вони не докажуть ділами своєї доброї волі. Мовляв, не можна жадати від противника, щоб він згори зробив ті концесії, що їх мається здобути шляхом переговорів. Пірсон висунув теорію „чотирьох облич миру" — миру й торгівлі, миру й сили, миру й політики та миру й народу. Він рекомендував „активну дипломатію" в розв'язуванні міжнародних проблем — на спілку з Совєтами. Зокрема він поручав „реалізм", який має полягати в тому, щоб спільно з Москвою компромісово вирішити проблеми Середнього Сходу і з'єднання Німеччини. Під адресою Совєтів цей новий лавреат Нобеля висловив наївні поради, щоб вони „зрозуміли", що всі народи мають право вирішувати самі свою долю, отож, щоб вони звільнили окупувані сателітські країни. Все ж, Пірсон застерігався, що він не поручає нової конференції „великої чвірки", „великої трійки" чи „великої двійки" та признавав, що переговорювати з большевиками, це дуже „трудна" справа.

Члени НАТО дістали меморіял ЗДА

Париж. — Всі члени НАТО дістали обширний американський меморіял в якому, у 9-х точках, сформульовано американські пропозиції на з'їзд НАТО, який почнеться в найближчий понеділок у Парижі. Короткий зміст тих точок такий: 1. Атомові стрільна для ракет, магазиновані в країнах Західньої Европи, підлягатимуть головному командантові військ НАТО ген. Лорісові Норстедові, але він завідуватиме ними в характері американського старшини, під контролею влади ЗДА. Склади тих стрілен будуть влаштовані за стратегічною потребою. 2. Бази для керованих ракет в Зах. Европі будуть влаштовані за потребами НАТО, але за попередньою згодою дотичних країв. ЗДА дадуть рисунки, техніків і матеріяли для продукції керованих ракет іншими членами НАТО. 3. При генеральному секретареві НАТО має бути зорганізована Комісія для збірання всіх наукових осягів членів НАТО, з окремим науковим дорадником. 4. ЗДА пропонують перевести координацію нових родів зброї і створити „родину зброї в НАТО". ЗДА передасть керовані ракети тим, що їх захочуть. 5. ЗДА далі зберігатимуть свої війська в Европі. 6. ЗДА готові перевести роззброєння за пропозиціями з Лондонської конференції, але СССР його не хоче. 7. Треба більш нараджуватись в політичних справах одві з одними, але не можна виключати самостійної політики окремих держав. 8. НАТО має розбудовувати атомову енергію для мирових цілей. 9. ЗДА пропонує тісніші господарські зв'язки.

Прем'єр Мекміллен пояснює ролю Англії на з'їзді НАТО

Лондон. — Часи Британської Імперії за королеви Вікторії безповоротно минулися і теперишня Англія не може претендувати на ту керівну і непоглядну ролю, що її грала колись в міжнародному світі, заявив англійський прем'єр Геролд Мекміллен у своїй радіо - телевізійній промові до англійського народу. Він пояснював, що тепер Англія свого морального впливу і старатися мати свою участь у „спільних користях". Все ж, Мекміллен твердив, що Англія має такі високі технічні і наукові вартості, що вона може грати ролю признаного лідера у вільному світі. Мекміллен не заповідав ніяких надзвичайних успіхів від з'їзду НАТО „треба „на вершинах", який почнеться в найближчий понеділок з іншими народами співпрацювати з союзниками в організувати гурти, вживати Парижі.

НОВИЙ КАЛЕНДАР „СВОБОДИ", ПРИСВЯЧЕНИЙ 40-ІЙ РІЧНИЦІ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТИ

Календар „Свободи" на 1958-ий рік, друк якого тепер саме завершується та який уже в найближчих днях буде в продажу, присвячений майже в цілості 40-ій річниці проголошення Української Народньої Республіки в Києві та Листопадовому Зривові у Львові. Відзначаючи роковини цих подій, в календарі надруковано повний текст Четвертого Універсалу УЦРади в Києві, Проклямацію Української Національної Ради у Львові, як також Універсал Директорії УНР про з'єднання всіх українських земель в одну самостійну і соборну Українську Державу 22-го січня 1919-го року. На тему цих подій надруковані статті: В. Мудрий: „Сорокові роковини 22-го січня"; А. Драган: „З пожовклих листків" (повна хроніка подій 1918-го року на підставі вісток, повідомлень і статтей в „Свободі" з того року"; Б. Кравців: „Наш Львів"; Р. Смаль-Стоцький: „Україна й Америка"; І. Кедрин: „Рік 1918 в історії української політичної думки"; Л. Луців: „Розмова про літературу визвольних змагань"; В. Стефаник: „Сини" (новеля), І. Керницький: „За що ми боролись, стражда..." (фейлетон), як також вірші О. Олеся, Ю. Липи, П. Тичини та інших і багато оригінальних фотографій та портретів з того часу. Одна редакційна стаття „На службі народові" присвячена 65-літтю „Свободи". Крім того, в календарі поміщені, крім місяців із святами старого і нового стилю та багатьох календарних інформацій, ще такі матеріяли: Ол. Кисілевська: „Мій брат Володимир Сіменович", Я. Падох: „У чотирикутнику життя і росту" (репортаж з праці УНСоюзу); Б. Кравців: „Засновник Джеймставну і його перебування на Україні"; В. Бучацький: „50 років тому"; Т. Сидоренко: „Козак Су-Чан-Ю-Ван"; Л. Т.: „Загадка вершин" та багато іншого інформаційного, ілюстрованого і розважового матеріялу. Календар має 160 сторінок друку і коштуватиме в продажу $1.50. Цей ювілейний календар, надрукований на доброму книжковому папері, з численними ілюстраціями і в мистецькій обкладинці, вже не будеться розсилати, як попередніх років, на адреси всіх передплатників „Свободи", натомість можна буде набути його в секретарів місцевих Відділів УНС, книгарнях або безпосередньо в Адміністрації „Свободи".

ЗАХІД ЗАСУДЖУЄ НОТИ БУЛГАНІНА, ЯК ПОЛІТИЧНУ ДИВЕРСІЮ

Вашингтон. — „Думаю, що треба прийняти, що час вручення листа (Булганіна до президента Айзенгавера) та інтенція Совєтського Союзу оприлюднити його вказують на бажання вплинути на хід конференції НАТО. Бажаємо переговорити цю справу з іншими заінтересованими урядами", — так заявив букварльне речник державного департаменту Линкольн Вайт, коментуючи листа совєтського прем'єра Миколая Булганіна, що його вручено державному департаментові в минулий вівторок. Виявляється, що водночасно передано листи Булганіна канцлерові Західньої Німеччини Конрадові Аденауерові та прем'єрам Франції і Англії Гаярові та Мекміллен Інови, як також індійському прем'єрові Нерові. Хоч тенденція і загальний тон в усіх листах однакові, проте змістом вони дещо різняться. У найспокійнішому і найдипломатичнішому тоні — за пресовими твердженнями — є лист Булганіна до Аденауера. Він повторює в ньому суґестію, що б й зробив був вже в Об'єднаних Націях представник комуністичної Польщі: щоб на території Західньої Німеччини не роблено складів атомової зброї ані ракетних баз і щоб західньо-німецька армія не озброювалась атомовою зброєю, а за це, мовляв, Совєти не робили б цього на терені Східньої Німеччини та Польщі. Те саме заявив — за приказом Москви — комуно-німецький „прем'єр" Отто Гротеволь в східньо-німецькому „парляменті", адресуючи свою промову під адресою Бонну. Західньо-німецька преса повідомила, що Аденауер широко і ділово відповість Булганінові. Ціллю звернення Булганіна до Аденауера є, очевидно, відірвати Західню Німеччину від НАТО чи бодай тримати її осторонь від спільного нового стратегічного пляну НАТО. Про зміст листів до прем'єрів Англії і Франції нічого не сказано. Уряд З'єдинених Держав не прикладає до останнього листа Булганіна ніякого поважного значення — твердить американська преса. Як на доказ, вона покликується на факт, що в останній нараді президента Айзенгавера з державним секретарем Доллесом перед їхнім відлетом на Паризьку конференцію — не було мови про „мирову" пропозицію Булганіна. В усякому разі Булганін не сказав тепер нічогісінько нового, що вже не було раніше говорене й повторюване, як пропаґандивна балаканина.

Комуністична Мадярщина далі толерована в Об'єднаних Націях

Об'єднані Нації. — Сподівання деяких оптимістів з вільного світу, що Об'єднані Нації здобудуться бодай на викинення представників теперішнього, Москвою настановленого, комуно-мадярського уряду, не здійснилися. Генеральна Асамблея прийняла величезною більшістю 77-ох голосів проти 1 внесення своєї Мандатної комісії, яка, затвердивши мандати всіх делегатів, в справі комуно-мадярських мандатів не прийняла ніякого рішення — ані їх не відкинула, ані їх не затвердила. Мадярські комуністи, „ображені" такою поставою, голосували „проти", але їх протектори, московські большевики з своїми сателітами, покваплно погодились на внесення Мандатної комісії, бо вона в практиці — залишає в ОН комуно-мадярську делегацію. Сіямський князь Вайтаякон, що його надзвичайна сесія Генеральної Асамблеї обрала була „посередником" для мадярської справи, звітував, що він хотів переговорити з большевицькими і комуно-мадярськими урядами такі 4 справи: злагіднення режиму на Мадярщині, поворот на Мадярщину насильно вивезених до СССР, відкликання сов. військ і вільні вибори на Мадярщині. Однак Москва і Будапешт відповіли, що все це „внутрішні справи" Мадярщини.

Удалося оминути нову кризу уряду у Франції

Париж. — Уряд Фелікса Гаяра врятувався від упадку, що йому грозив — цим разом унаслідку ультимативної вимоги Соціялістичної партії. Вона загрозила відкликанням соціялістичних міністрів з урядової коаліції, якщо небудуть підвищені платні державним урядовцям і емеритам. Але водночас права Незалежна партія, також член коаліції Гаяра, загрозила, що вона спротивиться всякому підвищенню бюджету, яке вимагало б нових податків. Гаяр з свого боку заповів, що коли будь котра одна партія з його коаліції відмовиться від співпраці в уряді, то він зречеться свого посту. Таким чином Франції грозила та компромітація, що вона могла опинитися без уряду — на з'їзді 15-ох голів країн НАТО, який починається 16-го ц. м. у Парижі. Остаточно прийшло до компромісу, що 10 відсотків підвишки платні, що їх домагалися соціялісти для службовиків, ці останні дістануть щойно на 1 листопада 1958 року, а тим часом, на рахунок тієї підвишки, видадуть „бонуси". Підвишка буде стосуватись найнижчих платень. Надвишку бюджету покриють ощадностями, що їх думається дістати з модернізації промислу і хліборобства.

В АМЕРИЦІ

● **Колишній прем'єр Іраку Нурі ас- Саїд** відвідав Айзенгавера в Білому Домі і заявив журналістам, що Президент виглядає дуже добре. Сказавши це, він підбіг до стола в вестибюлі Білого Дому і постукав об нього пальцем, щоб „не зурочити" Президента.

● **Секретар Білого Домі** Дж. С. Гаґерті заявив, що, мабуть, треба буде обмежити число авт, якими журналісти супроводять Президента під час його поїздок, бо останній раз, коли Айзенгавер вертався з Ґеттисбурґу до столиці, журналісти їхали так необережно, що за малим не сталося катастрофи.

● **У Вестпорті,** Конн., в суботу 14-го грудня відзначають 150-річчя з того дня, коли в околиці цього міста впав величезний метеор, частина якого зберігається в музею Єйльського університету. Цей метеор названо „Вестоном" і про нього в 1811 році написав наукову працю Нетеніел Бовдіч — астрономом і математик.

● **У копальні вугілля в Беклі,** Вест Вірджінія, завалилась стіна внаслідок чого згинуло 5 вуглекопів.

● **У різних стейтах і територіях ЗДА,** крім неділь, є ще 87 днів, вільних від праці: в ці дні відзначають стейтові свята. Найменше вільних днів є у грудні, бо тільки 3, а найбільше в квітні — бо 12. Але мешканці окремих стейтів мають лише по кілька вільних днів у році.

У СВІТІ

● **В друкованому звіті ЮНЕСКО** (Організація виховання, культури й науки при ОН), повідомлено, що в найближчому році різні держави, фундації й високі школи у 80-х державах признали 75,000 високошкільних стипендій. 50 стипендій дано для студій над використуванням атомової енерґії для мирних цілей. Совєти також призначили стипендії для студентів різних країн — певно за рекомендацією місцевих комуністичних партій.

● **У Західній Німеччині** командування американських збройних сил передасть у найближчому часі німцям 4 побудовані американцями військові летовища. Вони вже тепер служать для вишколювання молодих німецьких летунів.

● **У столиці Туреччини,** Анкарі, викінчують будову нового турецького парляменту. Заля засідань нового парляменту вперше буде використана на з'їзд членів так званого Багдадського пакту: Англії, Туреччини, Іраку, Ірану і Пакістану з участю ЗДА у фінансовій і військовій комісіях. Цей з'їзд почнеться 12 січня 1958 року. Турецький парлямент вперше засідатиме в новому будинку 27 січня 1958 р.

● **У Каїро** три американські діячки, делеґатки Американської Федерації жіночих клюбів, цілу годину розмовляли з президентом - диктатором Гамалем Нассером про соціяльні відносини в Єгипті. Всі три американки однозгідно прийшли до висновку, що Нассер — чарівний мужчина.

● **З-посеред в'язнів польських в'язниць** тільки 3% — за офіційним твердженням компартії, належать до категорії „політичних". 40% мають найвище 25 років, і всі вони ув'язнені за кримінальні злочини. Кількости всіх в'язнів не оприлюднено.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник — Ukrainian Daily

FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays (Saturday and Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ПРЕЗИДЕНТ ЇДЕ ДО ПАРИЖУ

Рішення президента Айзенгавера, сперте на позитивній лікарській оцінці стану його здоров'я, таки поїхати на з'їзд голів урядів 15-ох держав Організації Північно-Атлантійського пакту (НАТО), це рішення Америка і весь вільний світ прийняли до відома з великим вдоволенням. Приявність президента Д. Д. Айзенгавера протягом п'ятьох днів у Парижі, від найближчої неділі до наступного четверга, — матиме величезне політичне значення, не тільки формального, але й найістотнішого характеру. Йде не тільки про те, щоб приявністю на тому з'їзді президента З'єдинених Держав заманіфестувати єдність закордонно-політичних цілей ЗДА і 14ох інших держав у найважливішій справі, якою є збройна та політична оборона атлантійського обширу проти зазіхань Москви. Йде також про такі речеві постанови, що їх прийняття залежатиме у великій, а інколи й вирішній мірі, від авторитету Д. Д. Айзенгавера та від ролі, яку він безпосередньо гратиме на тій конференції. Бо хоч усі інші члени НАТО погодились відбути цю Паризьку конференцію в її „вершинному" характері навіть при відсутності Д. Д. Айзенгавера, якого в тому випадку заступав би віцепрезидент Ричард Ніксон, і хоч Р. Ніксон здобув собі вже чималий авторитет і має опінію людини з багатьма прикметами державного мужа, проте він таки не є ані президентом З'єдинених Держав, ані — Айзенгавером.

Спеціяльно для Европи Д. Д. Айзенгавер все ще є: 1. тим, хто визволив її від гітлерівської навали і 2. тим, хто перший почав організувати головну кватиру збройних сил НАТО, як їхній перший головний командант. У політичному значенні ім'я Айзенгавера символізує заперечення колишнього ізоляціонізму, який все ще лякає европейців, як змора майбутнього. Ім'я його символізує також демократизм влади, з поняттям якого нерозділько за'язана ментальність західньо-европейського членства НАТО. Д. Д. Айзенгавер має спеціяльно опінію дипломата, що лагодить, узгіднює, замирює. І тому, саме в теперішній момент, саме в той час, коли Паризька конференція НАТО має стати маніфестацією єдности Заходу, участь Айзенгавера у цій конференції є наче ґарантією її успіху. З'їзд НАТО своїм конкретним вислідом має подати надію, що Захід зупинить совєтський наступ в холодній війні і перейде до протинаступу, і що Захід не придивляється бездіяльно шаленій розбудові совєтських збройних сил. Участь Айзенгавера у тому з'їзді мусить пригадати всім країнам Західньої Европи, що в останній війні Европа й Америка переживали чимало прикрих хвилин, але що в останньому висліді сильний і спершу переможний ворог був таки знищений.

Повідомлення про участь Айзенгавера в Паризькій конференції НАТО зійшлись з пресовою конференцією державного секретаря Дж. Ф. Доллеса. На тій конференції не було мови ні про що інше, як виключно про Паризький з'їзд, бо навіть справа гострого конфлікту між Голляндією й Індонезією в'яжеться з проблемою НАТО і про неї буде також мова в Парижі. Державний секретар вияснював різні сумніви журналістів про характер Паризького з'їзду, його причини, цілі і практичні завдання, про розподіл між членами НАТО атомової зброї і влаштування на терені Західньої Европи ракетних баз, про труднощі збереження в мирному часі тісного союзу кільканадцятьох держав із власними зовнішніми інтересами та економічними турботами, які часто є взаємосуперечними. Державний секретар заперечив, начебто конференція у Парижі мала обмежитися тільки заявами, і признав, що від самих заяв ще нікому ніколи не стало легше. Він ствердив: „Ми заплянували цілу серію важливих рішень". Він не має ніяких сумнівів, що в Парижі буде осягнена єдність без уваги на існуючі розбіжності поглядів в середині НАТО у справі Альжиру, Кипру й Індонезії. Навпаки, він певний, що унаглядення в Парижі вищости інтересів, які зв'язують всі країни НАТО, допоможе позитивно розв'язати проблеми, що розхитують НАТО.

Найважливіша правда, яку ствердив відповідальний керівник американської закордонної політики, є та, що протягом десятьох років існування НАТО „умови в деяких аспектах змінилися, але в інших аспектах залишились незмінні. Не змінилось постійне зростання військової сили Совєтів. Не змінилось змагання совєтських правителів, наставлене на заволодіння світом і на поширення на весь світ їхньої системи". З винаходом нових родів зброї, з поступом військової техніки, змінеться обличчя нової війни, і тому треба змінити стратегічне плянування. Але з незмінністю совєтської загрози незмінною залишається ціль НАТО — щоб Захід був одностайний і сильний військово, політично й економічно. Совєтська загроза така велика, що рішено відбути у Парижі з'їзд, якого після війни ще не бувало. У свідомості цієї загрози лежить запорука успіху з'їзду.

ПЛЕНУМ МОСКОВСЬКОГО „ФІЛІЯЛУ"

У днях 2, 3 і 4 грудня ц. р., відбувався в Києві пленум Центрального Комітету Комуністичної Партії України, чи правильніше філії московської компартії в Україні. Так само бо, як Українська ССР не має ніяких суверенних державних прав, зокрема в ділянці міжнародних взаємин, так і т. зв. комуністична партія України не має права виступати назовні, як окрема партія: в усьому її „заступає" і „репрезентує" Комуністична партія Совєтського Союзу.

Перший день пленуму, в якому, крім членів Центрального Комітету КПУ, взяли також участь численні представники партійних організацій, облвиконкомів, рад народного господарства, представники армії і фльоти, міністри уряду УССР, працівники „творчих організацій" та інші, був присвячений „схваленню" декларації, прийнятої нарадою представників комуністичних і робітничих партій соціялістичних країн, що відбулася в Москві в днях 14-16 листопада ц. р., і „маніфесту миру", прийнятого цією нарадою в трохи поширеному складі (вже з участю компартії Юґославії). Про вагу і значення обох цих „історичних документів" у боротьбі проти „імперіялістичних паліїв нової світової війни" говорив перший секретар ЦК компартії України А. І. Кириченко. Промова його була переповідженням фраз і похвал із газетних статтей і повідомлень про цю „декларацію" і про цей „маніфест". Нічого нового не було і в його закликові, виголошеному перед тим багато разів іншими соратниками Хрущова, — „посилити комуністичну загостреність в роботі громадських інститутів та великої армії пропаґандистів" і поглибити „непримиренність до проявів буржуазної ідеології та ревізіоністичних намагань слуг міжнародної реакції".

Пустословними славословіями на адресу обидвох „історичних документів" розсипалися й інші промовці у перший день нарад згаданого пленуму — письменник А. Корнійчук („всепереможною силою марксистсько-ленінських ідей живе тепер світ"), маршал СССР В. Чуйков („немає слів, щоб висловити почування захоплення і радости" з приводу цих документів), президент Академії Наук УССР А. Палладін (учені ... „щиро і з усієї душі" схвалюють цю декларацію і маніфест) і т. д. Ні Кириченко, ні Корнійчук, ні Палладін не висловили і найделікатнішого хоч би запиту, чому, до речі, між комуністичними партіями, що підписали згадану „декларацію" і „маніфест", немає підпису комуністичних партій України й інших країн, приналежних до Совєтського Союзу. Не висловили, бо такий запит був би підтвердженням підневільної ролі українських комуністів і таких „філіяльних органів", як їхні ЦК, „уряди" і „міністерства".

Другий і третій день пленуму були вже присвячені трохи конкретнішим справам, а саме сільсько-господарським, до яких здебільшого обмежено діяльність уряду і партії Української ССР.

Другого дня відкрив наради пленуму „голова ради міністрів Української ССР" Н. Кальченко своєю доповіддю про „досягнення сільсько-господарських робіт у колгоспах і радгоспах УССР в 1957 році". Мільйоновими цифрами Кальченко пробував виказувати, наскільки Україна причинилася до виконання „історичного завдання", поставленого Хрущовим всьому Совєтському Союзові — „наздогнати в найближчі роки ЗДА у виробництві тваринництва на душу населення". Згідно з його даними, тільки за останніх десять місяців населення здало державі м'яса на 290 тисяч тонн більше і молока на 465 тисяч тонн більше, як за десять місяців минулого року. Наскільки більше м'яса і молока припало в цьому ж часі на душу населення, Кальченко не сказав, щоб поданими цифрами не розкрити експлюататорського характеру поставленого Хрущовим завдання.

Після урочистої промови Кальченка про досягнення, почалася досить ділова, як на совєтські конференції, дискусія. Крім „досягнень" почали виходити на яву і різні недоліки та прориви. Присутні на нарадах пленуму представники окремих областей гостро атакували за бездіяльність і за бездушне ставлення до потреб сільського господарства Академію сільсько-господарських наук УССР, міністерство сільського господарства й окремі партійні органи. Під час дискусії виявилося, що сільсько-господарські роботи ведуться інколи цілком примітивними засобами, або в найкращому випадку з допомогою застарілих і недосконалих машин. Виявлені — на тлі розмальованих Кальченком „досягнень" — серйозні недоліки і прориви в сільському господарстві показали водночас із цим експлюататорську природу завдання „наздогнати ЗДА", виразно підкреслюючи, якими жалюгідними засобами і знаряддями і якою ціною підсовєтське населення примушене добиватися поставлених йому партійними теоретиками „завдань" і „досягнень".

Програма нарад пленуму на тому й закінчилася, зрештою згідно з установленим Москвою порядком, що „центральні комітети" комуністичних партій в окремих республіках, так само, як і уряди цих республік, мають право займатися тільки дозволеними їм проблемами і тільки „схваленнями" заходів і актів всесоюзної комуністичної партії в Москві.

На закінчення треба згадати, що, як повідомляють з Москви, 25-го грудня Українська ССР має відзначати урочисто 40-річчя свого постання. З цього приводу відбудуться мітинґи, зустрічі, концерти та фестивалі і все це має проходити під гаслом „нерозривної єдности" України з Совєтським Союзом, на тлі „великої жовтневої революції" та постаті „великого Леніна".

ФОРМОЗА — НАЦІОНАЛЬНО-КУЛЬТУРНИЙ ЦЕНТР

Протягом останніх місяців, зокрема в листопаді, особливо багато писалося в часописах про те, що дипломатичні та інші відносини між ЗДА і червоним Китаєм не можуть залишатися без кардинальної перевірки.

Але кілька днів тому авторитетна особа з державного департаменту заявила категорично, що у відношенні до комуністичного Китаю жадних змін не буде. Таке саме наставлення виявляє американська делеґація в ОН. Те саме видно в ставленні до проблем, посередньо зв'язаних з Китаєм, як от в справах японської торгівлі у Південно-Східній Азії, як про це говорить рапорт японського міністерства закордонних справ.

Минулого тижня часопис „Нюз", що виходить в Квінсі (Ню Йорк), вмістив цікаве інтерв'ю з пані Перл Бак, відомою авторкою на китайські теми.

Пані Бак у розмові з кореспондентом „Нюз" заявила, що для нормального життя потрібно наладнати дипломатичні відносини з Пейпінґом, хоч вона вірить, що населення Китаю не визнає й не бажає комуністичної влади і що ця влада не утримається на довший час. Але — з гіркотою додала вона — „ми, мабуть, не побачимо відродження Китаю". Її розмова була повна песимізму та жалів за тим, що відійшло, на її думку навіки, що Китай не є таким, яким він колись був у її дитячих роках.

Мандрівний кореспондент „Ню Йорк Таймс-у" К. Солцберґер у ряді своїх статтей, опублікованих в кінці листопада, писав, що чим скоріше Америка перестане визнавати уряд Формози як законний уряд Китаю, тим це ліпше розв'яже політичну ситуацію в Азії.

В статтях К. Солцберґера як і в статтях деяких інших авторів на ці теми бракує дійсного розуміння проблем країн під комуністичною окупацією.

К. Солцберґер твердить, що адміністрація Мао заснувала в Китаї безпрецедентний внутрішній мир і що Корейська війна не мала великого значення для національної економіки; що Пейпінґ може тепер оглядатися назад і розпочинати індустріялізацію; що москалі грали в Китаї хитру гру, а їх технічні сили були добре підготовлені; що хоч Москва давала Китаєві багато технічної допомоги, але вона весь час залишалася в тіні і була дуже обережна в протискуванні своєї ідеології...

Але є в нього цілий ряд неправильностей в розумінні московської політики. І хоч знає він про мусульманську та інші проблеми в Китаї, але не пробує про них говорити, і тим ставить свої оцінки під сумнів.

Якщо ситуація в Китаї є така певна, як пише К. Солцберґер, то чому тоді Пейпінґ зайнявся переселенням трьох мільйонів студентів високих шкіл на село? Офіційно Пейпінґ пояснює це так: „Наша країна має дуже відсталу промисловість та науку і за короткий час не може забезпечити себе модерними машинами, тому старовинне приладдя для обробітку землі має ще залишитися, а воно потребує багато рук".

Згідно з повідомленням комуно-китайських газет, студентство, міські робітники, урядовці та професіонали радо відгукнулися на заклики уряду допомогти селянам, але цей „ентузіязм", очевидно, швидко став занепадати, коли вони віч-на-віч зустрілись з гіркою дійсністю, що панує в китайському селі.

Марксівська доктрина нічого не скаже й нічим не допоможе студентові або урядовцеві з міста зрозуміти те нещасне село, в якому Мао та його банда стараються всіма силами запровадити колективізацію за зразком сталінської, яка винищила мільйони українських селян...

Три мільйони студентів, що їх Мао висилає з міст на село, де вони замінять науку на тяжку ручну працю на ріллі, опинились там не лише з тих причин, про які він офіційно заявляє, але й тому, що серед тої молоді чимраз більше шириться зневіра в „учення Маркса, Леніна, й Мао".

А тим часом уряд Чіянґ Кай-шека не тільки удержує порядок на Формозі-Тайвані, але й, перевівши кардинальну земельну реформу, поліпшив життя тамошнього селянства до такої міри, що острів прохарчовує тепер, крім свого власного населення ще й додатково майже два мільйони китайців, які втекли туди з червоного „раю".

В цім світлі Формоза й уряд Чіянґ Кай-шека набирають для молоді особливого значення, як центр культурного й політичного життя національного Китаю. Виклик толі Тайпей, столиця Тайвані, прийняв і розвинув активну діяльність на всіх ділянках, зокрема культурній. Поза червоно-китайськими кордонами живе в Північно-Східній Азії та в інших краях понад десять мільйонів китайців, здебільша купців та ремісників, які разом з населенням Формози творять поважну кількість.

Формоза стає виразно на новий шлях, перетворюючись в політично-культурний центр, а проблема „збройного повороту", яка домінувала всі ці роки, відступає неначе в тінь, і фактично стає тільки льозунґом, який має нагадувати вільному світові, що політика принципів все ще має своє значення, без огляду на те, чи вона реальна, чи нереальна. Цього якраз багато журналістів не добачають.

І. Світ

СНІГ ПАДАВ...

Сніг падав безшелесно й рівно,
Туманно танули огні,
І дальній дзвін стояв так дивно
В незрозумілій тишині.

Ми вдвох ішли й не говорили,
Ти вся засніжена була,
Сніжинки грали і зоріли
Над смутком тихого чола.

І люди млисто пропливали,
Щезали й гасли, як у сні, —
І ми ішли й мети не знали
В вечірній сніжній тишині.

М. РИЛЬСЬКИЙ

В. Січинський

ВАЖЛИВА УКРАЇНСЬКА ЕПІГРАФІЧНА ПАМ'ЯТКА

У 1944 році, підписаний, видаючи в Празі свою працю „Українське ужиткове мистецтво", у відділі металевих виробів умістив рисунок т. зв. енколпіона, знайденого в 1892 і 1897 рр. у Києві, що походить з княжих часів, коло XII-XIII стол. Цей складаний хрест, зроблений з двох частин (спідньої і верхньої), незвичайно тонкого виконання з інкрустацією золотом і емалем, належить київським ювелірам, як це признав цілий ряд дослідників. На верхній частині хреста в 5-ох маленьких колах виображено Ісуса Христа (посередині), а на раменах хреста-голови двох чоловіків і двох жінок. Подібні хрести звичайно ношено на грудях і на них виображалося імена святих, в честь яких були названі близькі даній особі люди (дружина, діти). Значить, імена передавано в точній транскрипції і звучанні мови сучасників. Справді, на самому хресті маємо написи, виконані типовим київським „уставом".

Нагрудний хрест старокняжої доби, праця київських ювелірів, з написом: „Натася, Олена, Семонъ, Дамиянъ".

Відомий російський археолог і мистецтвознавець Н. Кондаков (1844-1925), великий авторитет у візантології та знавець культури „Київської Руси", ці написи читав так: „Анастасія, Єлена, Семенъ, Демянъ". До тексту Н. Кондакова була долучена фотографія пам'ятки, і підписаний, не задовольняючись поясненням Н. Кондакова, відчитав написи зовсім відмінно: „Натася, Олена, Семонъ, Дамиянъ". Четвертий напис, чи то ім'я, подано нерозбірливо, правдоподібно це — „Оузентос".

Свого часу це моє пояснення викликало критику збоку деяких наших, українських науковців, що належали до старшої російської школи епіграфіки і сфрагістики. Мовляв, ще питання, чи підписаний відчитав правильно написи, а от Н. Кондаков заслужений професор Петербурзького університету, академік Російської Академії Наук, і праці його часто цитуються в західньо-европейській і російській науковій літературі.

В 1952 р., коли при „Свободі" почав виходити окремий тижневий додаток науки, літератури і мистецтва, на прохання ред. В. Чапленка дати статтю про українські епіграфічні пам'ятки, підписаний умістив таку статтю в числі 25 „Свободи". Вказуючи на особливе значення таких пам'яток для вивчення мови, правопису, графіки письма та інших побічних знань, підписаний спинився на згаданих написах нагрудного хреста з Києва, а також подав додатковий матеріял з нумізматики, „фахово" відчитаний Н. Кондаковим. Отже, цей академік вважав, що написи київських та інших монет старокняжої доби „перекручені російські", „безграмотні", неправильні" тому, що не схожі на сучасну московську мову. Особливо не подобалися Н. Кондакову такі написи, як „Владимиръ на столи", „Володимер", „Ярославле сърeбро", „Орина" та ін. (Толстой-Кондаковъ, Русскія древности, Петербург 1889, ст. 107-109).

В 1957 р. підписаний мав можливість ознайомитись з новим, фундаментальним виданням — „История русского искусства", збірне видання за редакцією І. Грабаря. В цьому виданні вміщена статтѧ Рибакова „Прикладне мистецтво Київської Руси", де обговорена наша пам'ятка, при чому автор зазначає, що над тим треба спинитися з особливою увагою. Отже, Рибаков читає написи так: „Настасья, Олена, Семен", а про четверте ім'я (Дамиянъ) чомусь не згадує. Очевидно, читання Н. Кондакова було вже так грубо перекручене, що новіший дослідник мусів його виправити, а все ж таки го виправити, а все ж таки виправив недосконало, залишаючи імена з наближенням до сучасної московської мови. Ім'я „Натася" написане так виразно, що ніяк не можна додавати, до нього, аж 2 зайві літери „с" і „ь". Між іншим, в написі „Натася" літера „т" зроблена у вигляді т. зв. здогадної перехідної форми від грецького „уніціялу" до глаголиці, а літера „я" — у вигляді грецького епіграфічного письма. Також назва „Семонъ" зовсім чітка і нема потреби міняти „о" на „е", як це робить Рибаков. („Семен" по-московськи читається „Семьон").

Поза цими деталями, Рибаков виправив блуди Кондакова, в дусі української мови і українських імен, як це зробив підписаний ще в 1944 р.

До тексту Рибакова долучена фотографія хреста, але цинкографічна кліша тут, за старою, примітивною звичкою, так ретушована і підрисована, що написи не можна відчитати, навіть за транскрипцією самого Рибакова.

Цікаво ще відмітити, що два святі, виображені на хресті-енколпіоні, очевидно Семон і Дамиян, нарисовані гладко-оголеними, з невеликими вусами, уложеними на козацький лад.

І так, мова епіграфічних пам'яток XIII стол., знайдених на Україні, була не тільки українська, краща за староукраїнську книжну мову, але до того ще й чисто народна.

Небуденна історія згаданої епіграфічної пам'ятки та історія відчитання самих написів — це лише крапочок нашої старовини, відслоненої з-під тяжкої заслони російського загарбництва. А скільки ще пам'яток очікує на правдиве, сумлінне і безстороннє дослідження?

А. Заплітний

ПРОСВІТА В СТАРО-КОНСТЯНТИНОВІ І ВОЛОЧИСЬКАХ

На східних та центральних наших землях постали „Просвіти" розмірно пізно, по невдалій революції 1905-го або в 1917 рр. по упадку царату. Перші закрив ще царський уряд, а другим вкоротили життя російські комуністи восени 1922 року.

Короткий свій вік рівноважили ці „Просвіти" великим розмахом своєї праці та жертвенною посвятою у змаганнях зі супротивностями.

Одною такою призабутою просвітянською клітиною, про яку мабуть ніде немає згадки, була „Просвіта" в малому волинському місті Старо-Констянтинові. Вона постала на початку 1918 р. Її статут відповідав стандартному статутові львівської „Просвіти", з тим, що завідуючий орган товариства називався радою, а терeном діяльности було тільки повітове місто Старо-Констянтинів.

Коли автор цих рядків восени 1919 р. приїхав до Старо-Констянтинова, то застав цю „Просвіту" в повному розпалі праці. Вона вже тоді мала досить велику бібліотеку, в якій було приблизно тисяча українських книжок, коло 800 російських і 300 польських. Серед читачів переважала молодь. У великій залі була читальня з часописами різної форми, друкованими здебільша на грубому, сивому або жовтому пакунковому папері, на якому друкарська фарба розливалася і робила нечіткими слова. З причини частих змін влади та браку зв'язків не могло бути мови про сталу передплату часописів. Їх купували всюди, де зустрічали, і приносили до „Просвіти". Хоча ці часописи мали не раз давню дату, а часто відразливий вигляд, вони завжди мали багато уважних читачів, бо в тодішніх часах були одинокими джерелами більш-менш вірної інформації.

Важливою ділянкою просвітянської діяльности був аматорський театр та хор. Майже щодругої неділі йшла якась вистава або концерт. Заля завжди була повна. Хоч театр був аматорським, восени 1919 р. його актори могли задовольнити навіть вибагливого глядача.

При „Просвіті" була ще збірка стародруків. До посідання цієї дуже цінної збірки прийшла вона такою дорогою. Приблизно за двадцять верств від Старо-Контянтинова було село Антоніни — резиденція найбагатшої на Волині та Поділлі родини Потоцьких. Ця родина збирала та купувала все, що мало музейну вартість, а головно всякі стародруки та зброю. Казали, що цими скарбами Потоцькі могли б заповнити будь-який музей в Західній Европі як не кількістю, то в кожному разі давністю своїх експонатів. Коли по революції почалася т. звана „грабіловка", дуже багато цих предметів старовини опинилося в руках місцевих та довколишніх селян. Тямучі люди — а до них належали один гімназійний професор та кілька його учнів — мандрували по селах з мішками і за аркуш паперу на цигарки діставали від селян дорогоцінні стародруки чи інші стародавні речі. Все врятоване складали вони в „Просвіті", в осібній темній кімнаті. Ніколи не було часу все те почислити та скаталогувати. Щоб уявити собі цей „музей", то вистачить сказати, що в ньому було сім примірників Литовського статуту, перша польська Біблія, перший атляс, друкований в Амстердамі, коло 70 примірників Магдебурзького права з різних міст та різного часу і майже вся література, яку зродила Реформація. За день чи два перед своїм виходом довідався про цю збірку стародруків командант польського етапу і рішив вивезти її як „польське добро" до Варшави. Врятувати цю дорогоцінну збірку вдалося майже чудом. Учні української школи в сумерку винесли її непомітно на сусідню дзвіницю за кілька хвилин перед тим, як „Просвіту" оточив відділ польської піхоти, і берегли її до ранку.

Старо-констянтинівська „Просвіта" прийняла нас, галичан, дуже радо і з повним довір'ям. Від осени 1919 р. до квітня 1920 р. працював у ній як культурно-освітній референт о. Іван Петрушевич, брат диктатора Євгена Петрушевича. Не зважаючи на старший вік, він віддавав багато часу і присвячував свій небуденний організаційний хист цій інституції. Майже в усіх ділянках просвітянської діяльности видно було його реформаторську руку.

Згадати ще треба про просвітянське фортепіяно, улюбленця та гордість усіх музикальних громадян Старо-Констянтинова. Його чар лежав у надзвичайно чистому тоні та ніжному звукові. Подарував його „Просвіті" один український генерал імени й прізвища якого, на жаль, пригадати не можу.

Жалую, що не можу ще подати до загального відома імен просвітянських діячів, а також не прийшов ще час винести на денне світло їхню посвяту й винахідливість, якою дуже часто рятували вони себе та „Просвіту" з безвихідних ситуацій і очевидної фізичної заглади.

Здається, що вони мали таке щастя тому, що ще в 1918 році з їх ініціятиви та їх стаpанням прийшло до порозуміння між усіми національностями на терені Старо-Констянтинова, тобто між українцями, жидами, поляками та росіянами. Всі ці національності зобов'язалися жити в мирі і одна одній допомагати. Може при іншій нагоді буде час ширше висвітлити це порозуміння та способи його реалізації — покищо обмежуся ствердженням факту, що всі ці національності льояльно його виконували. Реалізація цього порозуміння була можливою також тому, що всі тодішні режими на Україні були слабі. Вони мали точки опертя тільки по містах і через те — хотіли того чи не хотіли — примушені були брати до уваги настрої та вимоги міського населення, тим більше, що з його середовища набиралася місцева адміністрація.

Очевидно, Старо-констянтинівська „Просвіта" намагалася проводити в життя свою статутову, тобто культурно-освітню діяльність і оминати чисто політичні акції. Але самий факт, що вона була одиноким товариством у місті і повіті, що вона скупчувала весь невеликий український актив — висунув її як представника та речника політичних українських інтересів.

Історія Волочиської „Просвіти" дуже коротка. Кілька молодих ентузіястів заклали це товариство, коли большевики відступали на схід восени 1920 року. З руїн військових касарень возили цеглу і будували просвітянську домівку на місці, де стояла напіврозвалена пожарна шопа. Будову закінчили під весну 1921 р. В ній була досить велика театральна заля та кілька кімнат. Будинок не був викінчений ні зверху, ні всередині, не було підлоги, але були вікна, двері та вигідна сцена. Часто відбувалися там аматорські вистави та концерти. Цей буйний розвій перервало поголовне виарештування всіх 142-ох членів „Просвіти" і вивезення їх до київської тюрми, де вони сиділи до половини лютого 1922 р.

Цього удару Волочиська „Просвіта" не пережила, тим більше, що її домівку, споруджену з таким великим трудом і посвятою, зайняла якась комуністична установа. Дуже діяльними були три брати Каролінські, сини місцевого православного священика. Найстарший з них утратив в тюрмі зір і вийшов з неї сліпим.

Обидві „Просвіти" заслужили на те, щоб майбутній історик просвітянського руху присвятив їм належну згадку.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Филаделфія, Па.

30-річчя Катедри св. Володимира.

17-го листопада з нагоди 30-ти літнього Ювілею Катедри Св. Кн. Володимира, у Филаделфії відбулися врочисті Богослуження, які возглавив Митрополит Іоан на св. Літургії в асисті митроф. прот. К. Даниленка - Данилевського вікарія Катедри, настоятеля Святопокрівської парафії о. Стаха Щадинського, протодиякона Никона Проценка з Балтімор.

На Богослужения прибули сотні вірних, що вщерть заповнили храм. Владика Іоан виголосив глибоко - змістовну, євангельську проповідь: „Про Премудрість Божу та обожнення людини", що обожнюється в любові до Бога та до своїх братів по нації.

Чудово співав Катедральний Хор, під дириґ. о. митрата Івана Савчука. Особливої краси й мелодійности досягла Кантата — Кошиця. Після проголошення многоліття за Рідну Церкву й митрополита, за Батьківщину й Катедру митрополит Іон давав цілувати хрест.

О годині 4-тій по обіді в Катедрі відслужено Молебень за здоров'я парафіян та Панахиду за спочилих. Храм переповнений. Служив митрополит Іоан, в асисті численного духовенства. І на цей раз митрат і настоятель Катедри о. Іван Савчук — майстерно дириґував хором. Перед Молебнем о. Віталій Коваленко привітав вірних з урочистим 30-ти літнім Ювілейним Святом!

О 7-ій год. вечора верхня й нижня просторі залі Катедри вщерть наповнилися людьми. За столи розмістилося 400 гостей. Митрополит з духовенством розмістилися на сцені. Митрополита Іоана та його духовенство зустрічає Катедральний Хор співом: „Тон Деспотін". Потім співали „Отче наш", а Владика Іоан поблагословив трапезу.

Першим на бенкеті промовляв тостмайстер — голова парафії Микола Ворончак. За ним говорив заслужений церковно-громадський діяч Роман Карбівник. А тоді митрат і настоятель Іван Савчук виголосив цінний реферат: „Про історію Катедри Св. Кн. Володимира у Филаделфії". Сказав: „Позаді нас тернистий шлях боротьби, змагань, труду і жертвенности. Колись котилася сльоза із-за недостатків, а сьогодні стають сльози від радости, бо наша праця не пішла намарне, а принесла добрі плоди для нас і для нашого наступного покоління на славу Божу і для добра нашого поневоленого народу. Ось коротенька мова цифр: 1927-30 роках було в парафії 200 родин і 6,000 долярів, у 1948 році було в парафії 275 родин — 10,000 дол., у 1953 році було в парафії 300 родин — 12,000 дол., у 1957 році було зверх 400 родин і 45,000 долярів.

Школа Українознавства нараховувала 50 учнів. Парафіяльний хор під керівництвом композитора Ол. Кошиця складався із 55-ти осіб. Козацький Хор, що виступав і 1938-му році, на Світовій Виставці в Ню Йорку, створив нам невмирущу славу. Допомога одягом і харчами воякам першої світової війни, що опинилися по европейських таборах. Допомога нашим братам скитальцям з другої світової війни. За два роки наша парафія вислала понад дві тисячі пакунків в різні кінці світу, а Церква вислала 100 ашурансів, не враховуючи персональних. Маємо тепер муровану і в середині гарно розписану в візантійсько -українському стилі Катедру. Маємо гарний вівтар і новий іконостас, маємо Катедральний Хор, маємо дитячу школу українознавства, маємо різні церковно -громадські організації, понад 400 вірних та ще 45,000 долярів готівкою в банку. Та на цьому не зупиняємось, бо плянуємо побудувати просторий храм в найкращій околиці міста.

Цю саму доповідь виголосив в англійській мові Осип Подґурський. Тоді виступали з численними привітаннями.

Останнім біля мікрофона змістовно промовляв Митрополит Іоан, що сказав: „Маємо три виміри в часі й просторі: минуле, теперішнє й будуче. З минулого треба взяти тільки позитивне. Але минулими спогадами жити не можна. Тому треба жити сучасною добою, бути продуктом свого часу! Треба проґресувати, треба щодня доповнювати себе духовними цінностями, треба рости для того, щоб як найбільше передати свого ідейного, духовного дорібку для майбутніх поколінь. Бо християнство, як ідея — вічне, тобу треба дбати більше про вічне, як про сустне земне! Радійте, і веселіться, бо велика нагорода буде вам на небі!"

Після цього Катедральний Хор ім. Кошиця під дириґ. о митрата Івана Савчука обдарував гостей змістовним Концертом. Хор проспівав: „Який же Ти славний" і „Возвесели" — псалом — Бортнянського, „Були люди не вірнії" — Яциневича, „Почаївська Божа Мати", „Тихо Дунай воду несе"... — жіночий хор, „Чого Івасю змарнів", та „Ой вербо, вербо" — всі композиції Леонтовича, „Верховина" — Лисенка, „Та орав мужик" і „Коломийка" — Кошиця.

Хорально - Музичне виконання було бездоганне. Особливої краси й витончення досягли сольо - співи оперового артиста-співака Анатолія Радванського, що своїм високим баритонально-теноровим тембро виконав заспів на фоні хорового співу до: „Почаївської Божої Матері" — Леонтовича, та пісні Миколи й Виборного з оперети „Наталка Полтавка" під клявіятурний акомпаніямент. Бенкет і концерт — закінчилися привітанням від Парафіяльного Уряду, що прочитав п. Бузан, та словом подяки. Імпрезу закінчено проспіванням „Ще не вмерла Україна".

Митроф. прот. К. Даниленко-Данилевський.

Йонкерс, Н. Й.

Листопадове Свято та Річниця УПА.

Громадянство нашого міста вшанувало 39-ту річницю Листопадового Зриву та 15 річницю постання УПА, академією 30 листопада у шкільній залі пар. школи.

Свято відкрив о. дек. Клос, учасник Визвольних Змагань. Доповідь виголосив проф. І. Вовчук. Уч. Таня Шаратуцька відограла американський гимн та кілька творів на фортепіяні. Юні Сумівці Нуся Вулат та Богдан Виньовський вміло виконали деклямації. Були також виступи хору та струнного ансамблю Осередку СУМА з Ню Йорку.

Свято відбулося за ініціятивою місц. Відділу Т-ва б. Вояків УПА при співучасті парохії, ООЧСУ та СУМА.

Виставка образів Володимира Кульчицького.

Від 17-го до 30-го листопада ц. р. відбулася в Ню Йорку в Галерії Лін Коттлера, 3 Іст 65 Ст. виставка образів п. Волод. Кульчицького, мешканця нашого міста. Виставка цікава новою малярською методою здібного адепта малярської штуки, яка полягає на малюванні при ужитті механічного розпилювача, який наприскує фарбу під тиском повітря (ер браш пейнтінґ). П. Кульчицький уживає цієї методи в комерційному малярстві і переніс її до мистецького малярства.

Критики, які появилися в 4-х малярських журналах (м. і. в „Артс") та в „Геральд Трібюн", похвально висловилися про його виставку, так, що до методи як і сюжетів, відкриваючи йому шлях в мистецький світ.

Виставку, зложену з 35 образів та одної скульптури, відвідало багато осіб з американських і наших кол. Була велика фреквенція в дні відкриття. Громада наша бажає п. Кульчицькому якнайбільших успіхів.

С. К.

Шикаґо, Ілл.

Поклін пам'яті о. Августина Волошина.

Дуже миле явище: наша молодь, молодша і старша, відзначає роковини важливих подій з української історії і вшановує світлу пам'ять заслужених людей рідного народу. Хто був у неділю 24-го листопада в залі школи св. Миколая на врочистій Академії для відзначення заслуг през. о Августина Волошина та встановлення державности Карпатської України, той мусів висловити признання організаційному комітетові об'єднаних Відділів „Провидіння" в Шикаґо, що підготував імпрезу, яка згуртувала батьків і дітей в одну святкову громаду. Бо де є разом батьки й діти, там є запорука, що „не вмре, не загине" наша традиція.

Урочисте святкування започатковано в парохіяльній церкві св. Миколая Службою Божою, яку відправив о д-р Михайло Ваврик ЧСВВ. Він також виголосив відповідну для шкільних дітей високопатріотичну проповідь. О 5-ій год. по полудні в тій самій церкві відслужено панахиду за спокій душі през. о. А. Волошина і борців, що полягли смертю героїв в обороні Карпатської України. До панахиди стало 5 священиків під проводом о. Севастіяна Сабола, що прибув спеціяльно на це свято до Шикаґа. Програму Академії, яка почалася о 5.30 год. почали великий хор і оркестра учнів та учениць школи св. Миколая могутньо - урочистим гимном „Боже Великий". Центральною точкою вечора була промова-спогад о. Севастіяна Сабола, відомого закарпатського громадсько - релігійного діяча й поета, який тпродовж 45 хвилин розгортав перед заслуханою авдиторією повні напруження і драматизму картини подій, які попередили і супроводили історичний акт проголошення державної незалежности Карпатської України в 1939 році, і на цьому тлі змалював психологічний портрет великого й усеціло відданого рідній справі духового й політичного провідника Закарпаття о. А. Волошина. 70-членний шкільний хор у супроводі оркестри відспівав дві пісні, „В Карпатах жах і сум настав" та „Гей, у лузі червона калина", а учениці 4-ої кл. виконали ритмічні вправи до слів пісні „Видиш, брате мій". Музично вокальні точки переплітано деклямаціями. Івась Куцан чітко і з чуттям передав вірш „Як Срібна Україна волю стрічала", а група учнів виконала збірну деклямацію вірша о. Сабола - Зореслава „Моя пісня".

Другу частину Академії започаткував показ на екрані світлин з Закарпаття, з рокових подій 1939 р. і з праці през. о. Волошина. Присутні, а передовсім молодь, що залюбки віддає перевагу зоровим враженням над уявними, мали прегарну нагоду утривалити в своїй пам'яті картини подій та образи осіб, про які вони чули в святковій промові. Пояснення до світлин давав о. С. Сабол. Кінцеві точки заповнили виступи високошкільної молоді: фортепіянова „Фантазія" Шумана в виконанні багатонадійної адептки музичного мистецтва Марти Ґарбович, приємне скрипкове сольо (Бетовена оп. 50), Б. Ґеруляка з форт. супроводом Ярослави Ґеруляк та деклямація повного неспокою та тривожної експресії вірша Богдана Кравцева „Карпатська Січ" у виконанні Ярополка Білинського. Завершив програму „живий образ", апотеоза української визвольної боротьби, що був прегарним настроєвим тлом для збірного відспівання гимну „Ще не вмерла Україна". Шкільним хором та оркестрою, яка грала також в антрактах, проводила вчителька парохіяльної школи св. Миколая Сестра Вернарда ЧСВВ, а ритмічні вправи та „живий образ", що, на ділі, в мінливих кольорах світла виглядав, мов намальований, підготовила п. Марія Яримович.

Заля була заповнена публікою, серед якої находилися також представники чесько-американської організації „Соколи". Прибуток з імпрези всеціло призначено на релігійні, шкільні й виховні цілі на терені Шикаґа.

М. М.

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

ПОДЯКА

Від Друзів із Шикаґа одержав я матеріяльну допомогу, за яку складаю щиру подяку ВШ. п-ні М. Криса, панству Матійцевим, пані Хр. Стефанович та всім Жертводавцям. Окремо складаю сердечну подяку панству Матійцевим за переведення збірки.

Залишаюсь із великою пошаною до Вас.

Осип ЯГНИЧ

Американське робітництво призначило мільйон долярів на допомогу жертвам переслідування закордоном

Атлантик Сіті, Н. Дж. — Конвенція Американської Федерації Праці — Конґресу Індустрійних Організацій ухвалила зібрати впродовж найближчих трьох років один мільйон долярів на допомогу жертвам політичного переслідування закордоном. Ці гроші мають зібрати між всіми робітничими організаціями, які є членами АФП-КІО. Зібрані гроші мають передати в доказ солідарности з міжнародним робітництвом до фонду Міжнародної Конфедерації Вільних Професійних Спілок. Це буде перша допомога американського робітництва жертвам переслідування закордоном. На конвенції промовляли представники закордонних робітничих організацій: сер Вінсент Тюсон і Том Єйтс з Англії та Віллі Ріхтер із Німеччини.

Комітет для Економічного Розвитку про допомогу фармерам

Вашингтон. — Комітет для Економічного Розвитку предложив фармерську програму, яка є приблизно така сама, яку недавно предложив секретар рільництва Езра Тефт Бенсон. Комітет змагає до того, щоб фармери продукували кожного року стільки харчових продуктів, скільки треба для цієї країни і скільки б можна продати закордоном. Одночасно комітет дбає про те, щоб прибутки фармерів збільшилися, і щоб і вони могли користати з добробуту, який панує в цій країні. Комітет для Економічного Розвитку пропонує: 1. Ступнево скасувати допомогу фармерам, яку треба затримати лише на випадок крайньої необхідности. 2. Зменшити засівні площі, щоб зменшити продукцію. 3. Під час зменшеної проукції позбутися тої надвишки харчових продуктів, які зберігаються в урядових магазинах. Комітет пропонує зорганізувати дорадчу рільничу раду, яка була б відповідальна перед Канґресом, і яка співпрацювала б із секретарем рільництва. Комітет для Економічного Розвитку — це неприбуткова організація, яка складається з промислових керівників. Голова цього комітету Камерон Томпсон заявив, що цю програму можна буде здійснити впродовж довшого часу.

● Згідно з офіційною статистикою СССР, 561,420 совєтських громадян відвідала в 1956 році „буржуазно-капіталістичні" країни, головно Францію, Італію, Англію, Фінляндію, Норвегію, Данію і Швецію. До ЗДА в минулому році вільного турустичного руху не було. „Інтуріст" проголосив, що туристам з-за кордону вільно надалі відвідувати Сибір до Іркутська. Повторено також в останньому реклямовому оголошенні дозвіл їхати до Львова і балтійських країн.

Адамс домагається закону, який вирішував би справу нездібности до праці президента

Ст. Луїс, Міссурі. — Головний дорадник президента Айзенгавера Шерман Адамс промовляв на зборах республіканців в готелі „Чейз" і домагався негайного ухвалення закону, який вирішував би справу нездібности президента виконувати свої обов'язки і був би новою поправкою до Конституції цієї країни, яка ясно не вирішує, хто і коли мав би вирішувати, що президент країни не може виконувати своїх обов'язків. Адамс сказав, що Президент знову виконує свої обов'язки і є на шляху до повного видужання, але в „найближчому випадку ми можемо бути менше щасливі", і тому треба закону, який вирішував би справу нездібности президента до праці. Ми не можемо собі дозволити на те, казав колишній губернатор Ню Гемпшир, щоб країна була без президента один день або навіть і кілька годин. Нову поправку до Конституції мусіли б ратифікувати стейти, а це протягнеться до 1960-го року, навіть якби Конґрес ухвалив новий закон вже в 1958 році.

Гуртова торгівля зменшилася на 3 відсотки

Вашингтон. — Департамент торгівлі повідомляє, що гуртова торгівля в цій країні в жовтні цього року дійшла до 12,300,000,000 долярів і була на 3 відсотки менша в порівнянні з жовтнем минулого року, а на два відсотки менша з вереснем минулого року. Та все ж таки гуртова торгівля була ще на один більйон більша в порівнянні з вереснем цього року. Збільшилася торгівля меблями, але значно зменшився продаж дерева та всіх будівельних матеріялів і додатків до авт. Продаж товарів нетривкої вартости в жовтні становив 7,800,000,000 долярів, на 800,000,000 більше як у вересні цього року, але дещо менше, як у жовтні 1956 року.

Волею Всевишнього, дня 27-го листопада 1957 р., на 64-му році життя, по довшій недузі, відійшов від нас навіки

НАШ НАЙДОРОЖЧИЙ МУЖ, БАТЬКО І ДІДУСЬ

бл. п. Василь РЕПУЖИНСЬКИЙ

зі села Летяче, пов. Заліщики, Західня Україна.

Цією дорогою складаємо нашу найсердечнішу подяку Всеч. о. пароxові Стефанові Голутякові, о. Росаківському та о. Антонові Спаигретчукові, за відправлення Поминальних Похоронних Богослужень. Особливо дякуємо о. С. Голутякові за так гарне прощальне слово. Дякуємо п. Мих. Колодієві за взірцеве переведення Похорону. Дякуємо сердечно Всім за вислови співчуття, за велику кількість квітів і так численну участь у Похороні.

Нехай Ласкавий Господь винагородить Усіх сторицею!

Сповнені смутком:

МАРІЯ — дружина
ГЕЛЕН, ЙОСИФ — діти
МИХАЙЛО — зять і внуки
ДЖЕЙН — невістка і внуки

З ВОЛІ ВСЕВИШНЬОГО

відійшов від нас ненадійно, в дні 10-го грудня, на 50-му році життя, заосмотрений Найсвятішими Тайнами

НАШ НАЙДОРОЖЧИЙ ЧОЛОВІК, БАТЬКО і БРАТ

бл. п. РОМАН СКОЧДОПОЛЬ

інженер лісництва, Пластовий сеньйор.

ЗАУПОКІЙНА ПАНАХИДА відправиться в П'ЯТНИЦЮ, 13-го ГРУДНЯ, о год. 7-ій вечора, в пох. заведенні Талярського — 380 Maple Ave., Hartford, Conn.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ почнуться в СУБОТУ, 14-го ГРУДНЯ, о год. 8:30 рано — Панахидою і Поминальним Богослуженням в церкві св. Михаїла — при Wethersfield Ave., Hartford, Conn.

Горем прибиті:

ДРУЖИНА і ДОНЯ
СЕСТРИ і РОДИНА

КРАЙОВА ПЛАСТОВА СТАРШИНА у ЗДА

повідомляє у глибокому смутку

що, дня 10-го грудня 1957 року, помер ненадійно, на 50-му році життя, у Гартфорді, Конн.

ПЛАСТУН СЕНЬЙОР КЕРІВНИЦТВА

РОМАН СКОЧДОПОЛЬ

інженер-лісник, член Крайової Пластової Ради у ЗДА, колишній голова Українського Пластового Сеньйорату, член Першого Куреня УПС ім. Степана Тисовського, предсідник недавнього Четвертого Крайового Пластового З'їзду у ЗДА.

ЗАУПОКІЙНА ПАНАХИДА відбудеться у П'ЯТНИЦЮ, 13-го ГРУДНЯ ц. р., о год. 7-ій вечора, в каплиці похоронного заведення Талярського — при 380 Maple Ave., Hartford, Conn.

В СУБОТУ, 14-го ГРУДНЯ, о год. 8:30, буде відправлена в цій же каплиці ПАНАХИДА, а потому о год. 9-ій СЛУЖБА БОЖА в церкві св. Михаїла — при Wethersfield у Гартфорді.

Після Служби Божої відбудуться ПОХОРОНИ на місцевий цвинтар.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

ПРИЙМАЄТЬСЯ ОГОЛОШЕННЯ СВЯТОЧНИХ ПОБАЖАНЬ У „СВОБОДІ"

Адміністрація „СВОБОДИ" повідомляє, що йдучи на зустріч загальним побажанням, вона й в цьому році призначить окремі шпальти збільшеного різдвяного числа на оголошення традиційних святочних привітів і побажань. Ціни оголошень:

1 цаль через 1 шпальту	$ 2.00
1 цаль через 2 шпальти	3.75
2 цалі через 2 шпальти	7.00
3 цалі через 2 шпальти	10.50
4 цалі через 2 шпальти	14.00
5 цалів через 2 шпальти	17.75
6 цалів через 2 шпальти	21.50

Треба сподіватися, що загал нашого громадянства використає цю нагоду, щоб передати свої традиційні побажання та дати про себе знати своїм рідним, приятелям і знайомим навіть в найдальших закутинах світу, куди наврядчи звичайна пошта занесла б таку вістку. Великий тираж „СВОБОДИ" та відповідний зміст збільшеного святочного числа, надають таким побажанням окремої вартости і значення.

Зголошення святочних побажань, разом з грошовою оплатою, можна надсилати — найпізніше до 25-го грудня 1957 р.

Кардинал Спеллман гостро виступив проти злочинних елементів в робітничих організаціях

Ню Йорк. — Нюйоркський кардинал Френсіс Спеллман у своїй проповіді в катедрі св. Патрика гостро виступив проти „пожадливих, безбожних ґенґстерів і вбивників" в робітничих організаціях і закликав ті організації, щоб „викинули з свого проводу несумлінних провідників і їх злочинних помічників." Цю проповідь виголосив кардинал Спеллман два дні після того, як Американська Федерація -- Конґрес Індустрійних Організацій на своїй конвенції в Атлантик Ситі викинули з свого членства Міжнародне Братство Шоферів за те, що воно не очистило свого проводу зі злочинних елементів та не виступило проти свого новобраного голови Джеймса Р. Гоффи, якому закидають зловживання добродійними фондами в робітничих організаціях та співпрацю з підземним злочинним світом. Кардинал відчитав листа жінки одного шофера, яка просила його для добра родин шоферів виступити публічно проти злочинности в Братстві Шоферів.

Короткі Вістки

СТРАЙК НА ПІДЗЕМКАХ В НЮ ЙОРКУ ТРИВАЄ ВЖЕ 4-ИЙ ДЕНЬ

Ню Йорк. — Страйк на деяких лініях нюйоркських підземок триває вже 4-ий день, і мільйони робітників мають трудноші в переїзді до праці. Але нюйорчани призвичаїлися до тих трудношів і дають собі раду. Власники крамниць тратять кожного дня 2 мільйони долярів і натискають на посадника Вагнера і губернатора Гарримана, щоб якнайшвидше п р ич инилися до закінчення страйку. Є слаба надія, що страйк в короткому часі закінчиться.

● **Посадник Неаполю (Італія),** Ахілле Ляуро, монархіст, здобув собі в тому 2-мільйоновому місті широку популярність і його вибирали великою більшістю голосів. Виявилось, що симпатії приєднував він собі такими способами: за мінімальні ціни, а то й цілком безплатно роздавав „спаґетті" дитячі іграшки і черевики. Крім того, він скасував усі міські податки й обіцяв дальші полегші на випадок свого вибору. У висліді міський бюджет мав за один рік $50 мільйонів дефіциту. Уряд потягнув його до карної відповідальности за розтратність.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Місячні збори Т-ва „Зоря", Відд. 69, відбудуться в суботу, 14-го грудня, о год. 8-ій веч., в церковній залі св. Юрія, заля ч. 5 — під ч. 33 Іст 7-ма вул. Просимо всіх членів прийти на збори, бо це є послідні збори в цьому році. — М. Ликтей, секр.

ВІЛІНҐ, Вест Вірдж. — Збори Відд. 56, відбудуться в неділю, 15-го грудня, о год. 1-ій. Всі члени повинні прийти, бо є важливі справи. — І. Ковальчик, предс.; П. Вітенко, кас.; М. Медвідь, секр.

ФЕНІКСВІЛЛ, Па. — Управа Т-ва св. Петра і Павла, Відд. 321 повідомомляє, що **Річні Збори** відбудуться в неділю, 15-го грудня ц. р., в церк. залі, о год. 1-ій по пол. На порядку: вибір управи на 1958 рік. Проситься членів вирівняти залеглі вкладки. — Д. Чук, секр.

КАРТЕРЕТ, Н. Дж. — Місячні збори Т-ва „Запорозька Січ", Відд. 342, останні в 1957 р., відбудуться в неділю, 15-го грудня, о год. 2-ій по пол., в церковній залі — 645 Розевелт Еве. Проситься всіх членів явитись, — довгуючі зволять вирівняти залеглі вкладки. — І. Гундяк, секр.

ГЕММОНД, Інд. — **Річні Збори** Б-ва св. І. Хрестителя, Відд. 107, відбудуться в неділю, 15-го грудня, о год. 2-ій по пол., у церковній залі. Всі члени обов'язково повинні явитись, з огляду на важні справи до вирішення і вибір нового уряду на слідуючий рік. — С. Долошицький, предс.; І. Матейчук, секр.

МІЛВІЛ, Н. Дж. — Т-во ім. С. Мельничука, Відд. 331, повідомляє всіх своїх членів, що в неділю, 15-го грудня, о год. 3-ій по пол. відбудуться **Річні Збори.** Проситься членів прийти та вислухати цілорічного звіту Управи та вибрати уряд на 1958 рік. — М. Ключка, предс.; П. Чопек, кас.; А. Романюк, секр.

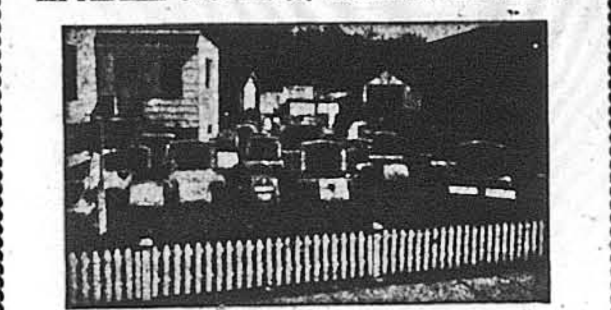
ВІЛМІНҐТОН, Дел. — Б-во св. І. Хрестителя, Відд. 247, відбуде свої **Річні збори** в неділю, 15-го грудня ц. р., о год. 2-ій по пол., в церковній залі укр. прав. церкви св. ап. Петра і Павла — 625 S. Heald St. Просимо всіх членів прибути, бо є важливі справи до полагодження. Кожний неприсутній член буде караний згідно з статутом. — М. Маєр, секр.

ЕЛИЗАБЕТ, Н. Дж. — С-во „Любов", Відд. 37, повідомляє всіх своїх членкинь, що **Річні збори** відбудуться в неділю, 15 грудня, о год. 3-ій по пол., в У. Н. Домі — 214-216 Фултон вул. На порядку: звіти Управи, звіт Контр. Комісії та вибір Управи на 1958 р. Крім цього, є ще інші важливі справи до полагодження. — А. Пограничча, предс.; М. Полевчак, кас. А. Гнатюк, секр.

МАГОНОЙ СИТІ, Па. — Т-во „Запорозька Січ", Відд. 305, повідомляє членів, що **Річні збори** відбудуться в неділю, 15-го грудня, о год. 11:30, по другій Службі Божій. Проситься всіх членів місцевих і позамісцевих прибути на означений час. На порядку: вибір Управи на 1958 рік. Довгуючих членів просимо вирівняти свої залеглості, щоб жадних довгів не перетягати на слідуючий рік. — М. Гентош, секр.

ГАРТФОРД, Конн. — Управа Б-ва св. І. Хрестителя, Відд. 277, подає до відома членів, що в неділю, 15-го грудня 1957 р. відбудуться в домівці Укр. Амер. Горож. Клюбу — при 51 Вґітморе вул., побір вкладок до Союзу від год. 1-3 по пол. Управа просить членів вирівняти свої вкладки по кінець грудня 1957 року, щоб не наражувати себе на суспендування. Управа плянує відбути **Річні заг. збори** в місяці січні 1958 р., реченець зборів буде поданий до відома. Того ж дня, в домівці клюбу, о год. 4-ій по пол. відбудуться **Святочні Сходини,** присвячені 89 роковинам заложення Т-ва Просвіта у Львові, на які просимо прибути. — Управа.

ТОЛІДО, Огайо. — **Річні Збори** Б-ва св. о. Николая, Відд. 167, відбудуться в неділю, 15-го грудня, о год. 2-ій по пол., в залі, де все. Проситься всіх членів прибути, хоч раз на рік, полагодити справу, а саме заплатити свої залеглі вкладки та вибрати нових урядників на 1958 рік. — Д. Медецький, пред.; І. Кульматицький, секр.

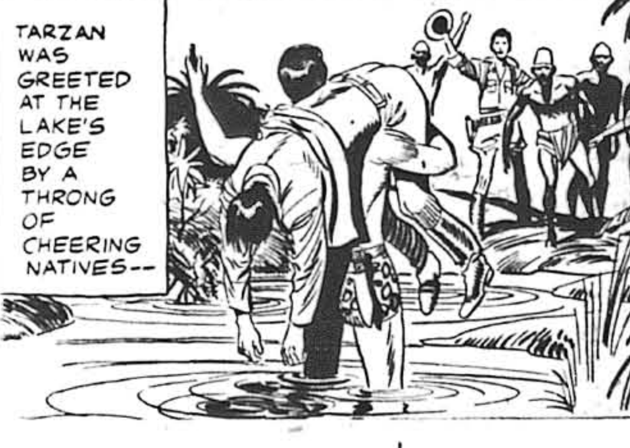

Посмертні Згадки

ІЛЬКО ЧИЖИК, довголітній член Т-ва „Запорозька Січ", Відд. 155 УНСоюзу в Перт Амбой, по довгій недузі помер 24-го листопада 1957 р., на 59 році життя. До Т-ва і УНСоюзу вступив 1917 р., маючи 19 років. Народжений в с. Луково, пов. Ліско, Галичина. Полишив у смутку дружину Параню, сина Івана, 3 братів Николая в Канаді, Сема і Тимка в краю, 4 сестри: Єву Романишин, Анну Ваверчак, Марію Олійник і Теклю Філь в краю. Похорон відбувся 28-го листопада, з пох. заведення, при участі Родини, Кревних, Знайомих і Членів Т-ва, до греко-кат. церкви Преч. Діви Марії Непор. Зачаття. Тлінні Останки похоронено на греко-кат. цвинтарі в Перт Амбої, Н. Дж. — В. Й. П!
М. Чумер, секр.

МИКОЛА БРОДИН, довголітній член Відд. 204 УНСоюзу в Ню Йорку, упокоївся в Бозі 1-го грудня 1957 р. Покійний народився 1-го квітня 1893 р., в с. Острів, пов. Станиславів, Зах. Україна. Полишив у смутку дружину Павлину, 2 синів Михайла і Джорджа, 3 братів Григорія, Василя і Олексу та 1 сестру Анну в Канаді. Похорон відбувся 5-го грудня, з пох. заведення П. Яреми до церкви св. Юрія при 7-ій вул, а опісля на кладовище Кальварія. — В. Й. П!
В. Гасій, секр.

ТАРЗАН. ч. 3981. Всі щасливі.

Юрба тубільців привітала Тарзана над берегом озера щирими оплесками...

А Билл Голл, який виступив вперед, з усміхом сказав: — Я думав, що там буде клопіт, і тому йшов за вами...

— Але здавалося, що і власні люди Генрі так само були вдоволені з його поразки!